

มทท 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาประชากรของประเทศชากคุณภาพ เป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ประเทศก้อยพัฒนาและกำลังพัฒนาเผชิญอยู่ ความพยายามในอันที่จะแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของประชากรจึง เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในกระบวนการพัฒนาประเทศ การพัฒนาคุณภาพของประชากรอาจจึกในรูปของกิจกรรมใด ๆ ที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนที่มีถิ่นอาศัยทั้งในเขตเมืองและชนบทมีความเฉลียวฉลาดขึ้น มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะพัฒนาอาชีพและปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชนให้ดีขึ้น¹

ประเทศไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาและได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญว่า การให้การศึกษแก่ประชาชนเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบอันแรกที่สำคัญของรัฐเพราะเชื่อกันว่า การศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมให้ก้าวไปสู่ความคิงามและทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ ฉะนั้นทุกประเทศจึงปรารถนาที่จะพัฒนาประชากรของตนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศทั้งในคานสังคคและเศรษฐกิจ²

¹การา ทีปะปาล, การศึกษากับการพัฒนาชุมชน (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2512), หน้า 75.

²ก้อ สวัสดิพานิชย์, "การประเมินผลเบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษาของกำลังคนในประเทศไทย" ประมวลบทความการวางแผนการศึกษาอันคับ 4 (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา 2504), หน้า 1

ในสังคมปัจจุบัน หนังสือเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและแสวงหาความรู้ เป็นสื่อสร้างความเข้าใจระหว่างประชาชนด้วยกัน และระหว่างรัฐบาลกับประชาชน การรู้หนังสือไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็น เป็นสิทธิและบริการขั้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนพึงได้รับและเป็นการรักษาไว้ซึ่งมรดกของชาติที่สืบทอดกันมากกว่า 700 ปี

แม้ว่าประเทศไทยจะได้อำนาจให้มีการศึกษาภาคบังคับมาตั้งแต่ พ.ศ. 2464 ซึ่งเป็นเวลากว่า 60 ปีมาแล้ว แต่จากการประมาณการของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพบว่า ยังมีประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เป็นผู้ไม่รู้หนังสือร้อยละ 14.5 ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือนี้เกือบร้อยละ 50 อยู่ในวัยแรงงาน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบท เป็นผู้ชายไร้มืออาชีพ ก่อให้เกิดปัญหาในการดำรงชีวิตนานัปการ ฉะนั้นการไม่รู้หนังสือจึงมีผลก่อให้เกิดความเสียเปรียบในสถานเศรษฐกิจและสังคม¹

รัฐบาลเห็นว่าปัญหาการไม่รู้หนังสือเป็นอุปสรรคในการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนและการพัฒนาประเทศ รัฐบาลจึงได้ประกาศเจตนารมณ์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 5 ที่จะลดอัตราการไม่รู้หนังสือจากร้อยละ 14.5 เป็น 10.5 ซึ่งประมาณว่าจะต้องเพิ่มจำนวนผู้รู้หนังสือขึ้นไม่ต่ำกว่า 1,500,000 คน

การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ มีหลักการว่าการไม่รู้หนังสือเป็นปัญหาของชาติ ที่ประชาชนทุกคนมีส่วนรับผิดชอบ และมีหน้าที่ที่จะต้องช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกันให้อ่านเขียนได้ ฉะนั้นจึงมุ่งที่จะเชิญชวนประชาชนที่อ่านเขียนได้ให้อาสาสมัครเป็นผู้สอนกระตุ้นให้แต่ละชุมชนเกิดความมุ่งมั่นที่จะจัดการไม่รู้หนังสือ และระดมสรรพกำลังทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้สนับสนุนชุมชนในการรณรงค์ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการจะรับผิดชอบการจัดหาแบบเรียน บริการทดสอบ และพัฒนาระบบข่าวสารข้อมูล เพื่อให้ประชาชนได้ประโยชน์จากการรู้หนังสือ และเพื่อป้องกันการลืมนิ่งสื่อ

¹โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ, หน้า 5.

การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักที่จะลดอัตราการไม่รู้หนังสือในกลุ่มประชากรที่มีอายุ 14 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปถึง 50 ปี ที่ยังไม่รู้หนังสือได้มีความรู้ อ่านและเขียนภาษาไทยได้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาชีวิตและแสวงหาความรู้ต่อไป¹

โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือมีหลักการที่จะใช้วิธีการใหม่ โดยกลวิธีการเรียนการสอนที่ง่ายและสะดวกกับผู้เรียน ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ผู้เรียนสามารถเรียนที่บ้านหรือกับเพื่อนบ้านใกล้ เคียงตามความสะดวกโดยไม่ต้อง เข้ากลุ่มหรือชั้นเรียน การเรียนการสอนไม่มีรูปแบบตายตัว วิธีการตลอดจนระยะเวลาขึ้นอยู่กับความถนัด ความพร้อม และอุปนิสัยของผู้เรียนผู้สอน² การเรียนการสอนในโครงการนี้นับได้ว่าเป็นการนำเอาความคิดการปฏิบัติใหม่ ๆ มาใช้ในการให้การศึกษา ซึ่งน่าจะกล่าวได้ว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา

ในเรื่องนวัตกรรมทางการศึกษานี้ ได้มีนักการศึกษาหลายท่าน เช่น นิพนธ์ สุขปรกติ³ สวัสดิ์ บุษปาคม⁴ บุญเกื้อ ควรหาเวช⁵ และประมวล ศัพท์บัญญัติ⁶ ให้ความหมายของคำว่า นวัตกรรม ไว้ใกล้เคียงกันว่า หมายถึง ความคิด การปฏิบัติ การนำสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิธีการที่ทำอยู่ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม

¹ เล่มเดียวกัน, หน้า 6-7.

² เอกสารแนบท้าย กรมการศึกษานอกโรงเรียน

³ นิพนธ์ สุขปรกติ, นวัตกรรมการศึกษา (ชลบุรี : ภาคเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2519), หน้า 5.

⁴ สวัสดิ์ บุษปาคม, นวัตกรรมการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุนทรนิการพิมพ์, 2517), หน้า 1.

⁵ บุญเกื้อ ควรหาเวช, นวัตกรรมการศึกษา, หน้า 1.

⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, ประมวลศัพท์บัญญัติวิชาการศึกษา, หน้า 95.

จรรยา วงศ์สายัณห์¹ กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า หมายถึง การนำการเปลี่ยนแปลงใหม่เข้ามาใช้โดยผลสำเร็จและแผ่กว้างออกไปจนกลายเป็นการปฏิบัติอย่างธรรมดาสามัญ ส่วนเอื้อจิกต์ ล้อบุรณะ² กล่าวว่า เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนเพื่อปรับปรุงวิธีการปฏิบัติให้บรรลุผลตามจุดหมายทางการศึกษาที่ต้องการ

สำหรับความหมายของนวัตกรรมการศึกษา ซึ่งนิยามโดย ฌ็อง โทมัส³ นั้น หมายถึงความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงภายในระบบการศึกษา อันกระทำไปด้วยความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงระบบการศึกษาให้ดีขึ้น

ตามความนึกเห็นของ โทมัส ฮิวซ์ (Thomas Hughes) อ้างถึงโดย อารี สัตยหาวี⁴ ได้กล่าวว่า นวัตกรรมเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนปฏิบัติ 3 ขั้นตอนคือ ขั้นแรกมีการประดิษฐ์คิดค้น ขั้นที่สองนำเอาการประดิษฐ์คิดค้นไปทดลองปฏิบัติและ ขั้นสุดท้ายคือการนำเอาผลทดลองที่ได้รับความสำเร็จไปปฏิบัติในสถานการณ์ทั่วไป

นวัตกรรมการศึกษาเป็นแนวทางปฏิบัติที่ใหม่และแตกต่างที่เคยปฏิบัติมา การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงในค่านิยมเท่านั้น แต่เป็นการเปลี่ยนแปลง

¹จรรยา วงศ์สายัณห์, "นวัตกรรมการศึกษา," ใน ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา, กรมวิชาการ บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515), หน้า 57.

²เอื้อจิกต์ ล้อบุรณะ, "การสำรวจงานนวัตกรรมการศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2519), หน้า 3.

³ฌ็อง โทมัส, ปัญหาการศึกษาของโลก, แปลโดย สาโรช บัวศรี (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยูเนสโก, 2521), หน้า 188.

⁴อารี สัตยหาวี, "นวัตกรรมการศึกษา," ใน การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น, กรมวิชาการ, บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2516), หน้า 49-50.

ในการปฏิบัติ¹ และได้คุณภาพแตกต่างไปจากเกมที่มีอยู่²

กล่าวโดยสรุปนวัตกรรมทางการศึกษา จะมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ³

1. ความคิดหรือปฏิบัติการทางการศึกษาใหม่นั้นอาจเนื่องมาจากการคิดค้นเปลี่ยนแปลงปรับปรุงของเกมที่มีอยู่แล้ว ทั้งที่มีมาแต่เดิม แต่เพิ่งนำมาใช้ในสังคมเรา
2. ความคิดหรือการปฏิบัติการทางการศึกษาใหม่นั้นอาจเนื่องมาจากการคิดค้นเปลี่ยนแปลงปรับปรุงของเกมที่มีอยู่แล้ว
3. การปฏิบัติการนั้นมีมาแต่เดิมแล้วแต่อาจไม่เหมาะสมกับยุคสมัยนั้น เมื่อสังคมเปลี่ยนไปก็รู้สึกขึ้นใหม่และกระทำจนประสบความสำเร็จ
4. เกิดสถานการณ์ใหม่เป็นระบบขึ้นมา หรือเกิดความคิดขึ้นมาพอดี และสามารถที่จะแก้ปัญหาที่นั้น ๆ ให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ
5. ความคิดหรือการกระทำใหม่จริง ๆ เพราะไม่เคยมีใครคิดทำมาก่อนเลย

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาและนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ที่ได้เสนอมานี้พอจะสรุปได้ว่า นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึงการนำวิธีการแนวความคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา ซึ่งได้มีการทดลองใช้ปฏิบัติ มีการพัฒนาและมีการวางแผนโดยเฉพาะเข้ามาเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิธีการที่กระทำอยู่เดิม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะเพิ่มประสิทธิภาพให้สูงขึ้นและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

¹G.M. Beal and J. Bohlen, "Social Action Investigate Social Change in Large Social System." In Models for Educational Change (Texas : Southwest Educational development Laboratory, 1978), p. 5.

²H.G. Barnett, Innovation The Basis of Cultural Change (New York : McGraw-Hill Book Co., 1973), p. 7.

³เป็รื่อง กุฑม, โฉมหน้าใหม่ของเทคโนโลยีกับการปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2518), หน้า 25

โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติของกระทรวงศึกษาธิการ อาจกล่าวได้ว่าเป็นนวัตกรรมการศึกษาอย่างหนึ่ง ที่มุ่งสร้างสัมฤทธิ์ผลในการรู้หนังสือของประชาชนกลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือในประเทศ ความสำเร็จของโครงการนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการซึ่งรวมถึงปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้เรียนและผู้สอนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางด้านการสื่อสาร การวิจัยครั้งนี้จึงพยายามที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ โดยเน้นหนักปัจจัยด้านการสื่อสารกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ เป็นสำคัญ

ผลการวิจัยในครั้งนี้คาดว่า จะทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยในด้านการสื่อสารกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ อันจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการใช้การสื่อสารมวลชนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือนี้ให้สำเร็จลุล่วงถึงเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศไทยโดยรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
2. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างบุคคลของผู้เรียนกับผู้สอน เช่น ความบ่อยครั้งในการสื่อสาร ระยะเวลาในการสื่อสาร และลักษณะการมีส่วนร่วมในการสื่อสารกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
3. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความน่าเชื่อถือของผู้สอนที่รับรู้โดยผู้เรียนกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
4. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมอันไต่แก่ เพศ วัย รายได้ กับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะประชากรที่อาศัยอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เท่านั้น
2. ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป็นหลักในการเก็บข้อมูล

ปัญหานำวิจัย

1. ความบ่อยครั้งในการ เปิดรับสื่อมวลชนของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการรู้หนังสือหรือไม่
2. พฤติกรรมของการ สื่อสาร (ความบ่อยครั้งและระยะเวลาของการ สื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน) มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการรู้หนังสือหรือไม่
3. ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการฯ ของผู้เรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการรู้หนังสือหรือไม่
4. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการ สื่อสาร ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการรู้หนังสือหรือไม่
5. ความน่าเชื่อถือของผู้สอนที่รับรู้โดยผู้เรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการรู้หนังสือหรือไม่
6. สถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของผู้เรียน (เพศ วัย และรายได้) มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการรู้หนังสือหรือไม่

สมมติฐาน

1. การ เปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
2. ความบ่อยครั้ง ในการ สื่อสาร ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
3. ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการฯ ของผู้เรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
4. ระยะเวลาในการ สื่อสาร ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
5. การมีส่วนร่วมในการ สื่อสาร ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการรู้หนังสือ
6. ความน่าเชื่อถือของผู้สอนที่รับรู้โดยผู้เรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ

7. สถานภาพทาง เศรษฐกิจ และสังคมของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือดังนี้

- 7.1 เพศชายมีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ผลในการรู้หนังสือมากกว่าเพศหญิง
- 7.2 ผู้มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ผลในการรู้หนังสือมากกว่าผู้สูงอายุกว่า
- 7.3 ผู้มีรายได้สูงกว่ามีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ผลในการรู้หนังสือมากกว่าผู้มีรายได้ต่ำกว่า

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. การเปิดรับสื่อมวลชนของผู้เรียน
2. ความบ่อยครั้งในการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
3. ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการของผู้เรียน
4. ระยะเวลาของการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในแต่ละครั้ง
5. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
6. ความน่าเชื่อถือของผู้สอนที่รับรู้โดยผู้เรียน
7. เพศ ของผู้เรียน
8. วัย ของผู้เรียน
9. รายได้ ของผู้เรียน

ตัวแปรตาม คือ

ผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ

ตัวแปรควบคุม คือ

ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการณรงค์เพื่อการรู้หนังสือของผู้เรียน

นิยามศัพท์

ปัจจัยทางด้านการสื่อสาร ในการวิจัยนี้ปัจจัยทางด้านการสื่อสาร หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารหลัก ๆ คือ (1) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และ (2) ลักษณะและพฤติกรรมของการสื่อสารระหว่างบุคคลของผู้สอนกับผู้เรียน

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน หมายถึง ความบ่อยครั้งในการดูภาพยนตร์ ชมโทรทัศน์ ฟังวิทยุ และรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์และนิตยสาร

การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หมายถึง การสนทนา ชักถาม อภิปราย ปัญหาข้อสงสัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

ลักษณะการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร หมายถึง การสื่อสารระหว่างบุคคลของผู้สอนกับผู้เรียนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ (1) แบบทิศทางเดียว หมายถึง การสื่อสารที่ส่วนใหญ่มาจากผู้สอนฝ่ายเดียว การชักถามทำความเข้าใจจากผู้เรียนมีน้อยมากหรือไม่มีเลย (2) แบบสองทิศทาง หมายถึง การสื่อสารที่ผู้สอนและผู้เรียน มีโอกาสแลกเปลี่ยนความเข้าใจ มีปฏิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกัน

ความบ่อยครั้งของการศึกษาคือสื่อสาร หมายถึง จำนวนครั้งโดยเฉลี่ยของการเรียนการสอนในระยะ 1 เดือน

ระยะเวลาของการศึกษาคือสื่อสาร หมายถึง ระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่ผู้สอนสอนหนังสือแก่ผู้เรียนแต่ละครั้ง

สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม หมายถึง เพศ วัย รายได้สุทธิต่อปีของผู้เรียน

ความน่าเชื่อถือของผู้สอนที่รับรู้โดยผู้เรียน หมายถึง ความน่าเชื่อถือในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ (1) ความน่าไว้วางใจ (2) ความรู้ความสามารถ และ (3) ความกระฉับกระเฉงมีชีวิตชีวา ทั้งนี้เป็นการรับรู้หรือประเมินเกี่ยวกับผู้สอนในสถานต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วโดยผู้เรียน

ผู้สอน หมายถึง อาสาสมัครในหมู่บ้านที่สามารถสอนผู้อื่นได้ ไม่จำกัดเพศ วัย และวุฒิ มักเป็นสมาชิกในครอบครัวตัวเอง หรือสมาชิกในชุมชนเดียวกันเป็นผู้สอน

ผู้เรียน หมายถึง ผู้ไม่รู้หนังสือที่มีอายุระหว่าง 14-50 ปี ไม่ได้เข้าเรียน หรือเรียนไม่จบระดับประถมศึกษา เป็นผู้ไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยอย่างง่าย ๆ ได้ มีความต้องการเป็นผู้รู้หนังสือโดยการเข้าร่วมในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ แห่งชาติ (ดูรายละเอียดการกำหนดผู้ไม่รู้หนังสือของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคผนวก ค)

ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการ หมายถึง ระยะเวลาคิดเป็นเดือนที่ ผู้เรียนเข้าร่วมโครงการฯ โดยนับตั้งแต่วันที่เข้าร่วมโครงการจนถึงวันที่เก็บข้อมูล เพื่อ การวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ในการรู้หนังสือ หมายถึง ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ วัด จากคะแนนสอบแบบทดสอบของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (ดู ตัวอย่างแบบทดสอบได้ในภาคผนวก ก)

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ปัจจัยในค่านิยมปัญหาและความสามารถค่านิยมอื่น ๆ ของผู้เรียนและผู้สอนในการเรียนการสอน จะไม่นำมาพิจารณาเกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้
2. ผลการวิจัยในครั้งนี้ใช้อย่างใดก็ได้เฉพาะกลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร
3. เวลาและงบประมาณในการวิจัย อาจเป็นอุปสรรคทำให้งานวิจัยไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลของการวิจัยจะใช้เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
2. เพื่อเป็นแนวคิดในการวางแผนการใช้สื่อมวลชนเพื่อพัฒนาคนซึ่งเป็น

ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ

3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ค้นคว้า วิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน
ด้านนิเทศศาสตร์พัฒนาการในอนาคต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย